Årsrapport 2007

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu
Grønlands Nationalmuseum og Arkiv
P.O. Box 145, DK-3900 Nuuk
www.natmus.gl

Indhold

I	**Organisation, ledelse, administration og personale**	**3**
	Strukturplanen, daglig ledelse, personale, udvalg, økonomi og budget, eksterne midler, administrative sager, udlån, ophavsret, tjenesterejser, ekstern mødedeltagelse, feltarbejde, Museumsnævnet, medlemskaber af eksterne råd, nævn, udvalg, fonde, kommissioner etc., biblioteket	
II	**Bygninger**	**10**
	Udstillingslokaler, udvendig vedligehold, værksted, B-43, varmeinstallationer, asfaltering, det gamle fyrrum, det røde pakhus	
III	**Samlinger**	**11**
	Kunst og andet, gaver, udlån	
IV	**Uddannelse, kurser, forskning og formidling**	**11**
	Projekter, forskning, kurser, konferencedeltagelse, publikationer, formidling, undervisnings- og censorvirksomhed, forsknings- og studiebesøg	
V	**Udstillinger**	**15**
	Permanente udstillinger, særudstillinger, rundvisninger, besøgstal, kiosk	
VI	**Forhistorie & Fredning**	**17**
	Antikvariske opgaver, Grønlands Fortidsmindearkiv (GFA), areal-ansøgninger, vandkraft-, råstof- og miljøsager, verdensarvs-område, ruinpleje, arkæologiske undersøgelser, besigtigelser og udgravning, arealtildelinger, diverse rapporter, monitering og tilsyn, bygnings-fredninger, fredningsproblematikken i Nationalparken, tilsyn	
VII	**Dokumentation & Bevaring**	**21**
	Genstandsregisrering, museumstekniker, konserveringsafdelingen, deponering, konsulentarbejde	
VII	**Arkivet**	**22**
	Flytning, personale, besøg, forespørgsler, magasiner og tilgang, tilsyn og konsulentvirksomhed	

I. Organisation, ledelse, administration og personale

Strukturplanen
NKA er opdelt på 7 hovedområder: 1) Daglig ledelse, 2) Administration, 3) Bygninger, 4) Dokumentation & Bevaring, 5) Forhistorie & Fredning, 6) Historie, Kunst & eFormidling, og endelig 7) Arkivet.

Daglig ledelse
NKA ledes af en direktør, som indgår i ledergruppen med souschefen og førstearkivaren. Direktøren er nærmeste foresat for medarbejderne under afdelingen for Historie, Kunst & eFormidling, Bygninger, samt Administration. Souschefen er nærmeste foresat for medarbejderne under afdelingerne Dokumentation & Bevaring, samt Forhistorie & Fredning. Førstearkivaren er foresat for medarbejdere under Arkivet. Kontorlederen er nærmeste foresat for personale under Administration, samt for kustoderne og refererer til direktøren.

Personale
Daglig ledelse
- Daniel Thorleifsen, direktør
- Claus Andreasen, kst. souschef
- Niels Frandsen, førstearkivar

Administration
- Steen Brandt, kontorleder
- Mina Lund, overassistent (post/reception/registrering)

Andet
- Køkken og rengøring varetages af Dorthe Vold
- IT/EDB varetages af konsulent Andreas Harke, Torrak IT

Afdelingen for Dokumentation og Bevaring:
- inspektør Paarnannguaq Kristiansen
- museumstekniker Frederik Fuuja Larsen
- overassistent Mina Lund fungerer som medhjælp i registreringen

Arkivet
- førstearkivar Niels H. Frandsen
- arkivar Ole Christiansen
- arkivar Ane Marie B. Pedersen (indtil 1. juli)
- arkivbetjent Hans Kristian Simonsen (oktober-december)

Pedeller
- Eivin Lützen, pedel
- Allan Lynge, pedelmedhjælper

Afdelingen for Forhistorie & Fredning:
- souschef Claus Andreasen
- inspektør Hans Lange
- inspektør Mikkel Myrup
- inspektør Georg Nyegaard
- post.doc. Ulla Odgard, ph.d., projektleder på ALCOA-projektet (juli-december)

Medhjælp:
- stud. Inuuteq Petersen (medio juni-medio august, december)
- stud.mag. Mariane Hardenberg har lagt data ind i Fredningsarkivet
- stud.mag. Hans Christian Lennert har lagt data ind i databasen om Fredede Byginger

Afdeling for Historie, Kunst & eFormidling
- direktør Daniel Thorleifsen
- inspektør Aviâja Rosing Jakobsen
- ph.d-stipendiat Mille Gabriel, Institut for Antropologi, KU, var periodisk ansat som projektkoordinator for NKAs repatrieringskonference i februar 2007

NKA havde en skiftende stab af kustoder som bestod af
- Mike Gabrielsen, Jakob Lund, Christa Vahl, Regine Dahl Thorleifsen, Louise Olsen, Johan Frederik Lennert, Margrethe T. Knudsen, Pipaluk Høegh-Knudsen, Arnannguaq Andersen, Aviaq Steenholdt, Upaluk Poppel og Hanne Kirkegaard.

Udvalg
- Bygningsudvalget, hvis opgave er at lægge en 4-årsplan for bygningernes vedligeholdelse og at påse, at den udføres (medlemmer: direktøren, kontorlederen, Niels Frandsen og pedellen som formand),
- Uddannelsesudvalg, hvis opgave er at udstikke en politik for kompetenceudvikling og faglig opgradering hos alle medarbejderne (medlemmer: Paarnannguaq Kristiansen, Mikkel Myrup og Ane Marie B. Pedersen),
- Indsamlingsudvalg, hvis opgave er at udstikke retningslinier for antikvarisk indsamlingspolitik og implementering af aktiv indsamling og evt. køb af genstande (medlemmer: Niels Frandsen, Aviâja R. Jakobsen, Paarnannguaq Kristiansen og Hans Lange som formand),
- Udstillingsudvalg, hvis opgave er planlægning af en langsigtet strategi for udstillingsvirksomhed og sørge for deres gennemførelse (medlemmer: Ane Marie B. Pedersen, Frederik Larsen, Hans Lange, Mikkel Myrup, Georg Nyegaard og Aviâja R. Jakobsen som formand),

- Magasinudvalget, hvis opgave er at sikre magasinernes tilstand og udnyttelse (medlemmer: Frederik Larsen, Aviâja R. Jakobsen og souschefen ,
- Kioskudvalget, hvis opgave er at udvælge, hvilke varer der skal sælges i kiosken, samt analysere mulighederne for driften af en café i tilknytning til kioskvirksomheden (medlemmer: NN-kustode, Hans Lange, Ole Christiansen, Georg Nyegaard og kontorlederen som formand),
- Sikkerheds- og samarbejdsudvalget består af Ole Christiansen indtil oktober (herefter Fuuja Larsen), souschefen og direktøren som formand.

Økonomi og budget

FL for 2007 var på DKK 9.415.000. Lønudgifter udgjorde 62.5 % af budgettet. Hovedparten af resten gik til faste driftudgifter. Slutregnskab:

Oversigt 1: Bevillingernes fordeling i løn og drift, 1999-2006

		REGNSKAB (i 1.000 DKK)		
År	Bevilling	Løn	Drift	Lønandel i %
2000	7.580	5.094	3.124	64
2001	7.556	4.814	3.570	60
2002	7.802	4.642	3.572	59
2003	8.073	5.146	3.550	63
2004	8.837	5.671	3.921	64
2005	8.991	5.335	3.429	58
2006	9.126	6.132	3.063	67
2007	9.415	5.905	3.543	62.5

Ifølge FL udgjorde personalelønningerne 71.6 % af det samlede budget. Regnskabet viser en lønandel på 62.5 %. Denne reducerede andel skyldes ubesatte stillinger og at en del af de faste lønninger blev dækket ved indtægtsdækket virksomhed. Det frigjorde samtidig midler til en række tiltag omkring bygningsvedligehold og udstillingsarbejde.

Eksterne midler 2007(i DKK)

- Bevillingen på 200.000 kr. fra 2004 fra *Fonden for bevaring af gamle bygninger i Grønland* blev brugt flittigt i 2006, så næsten alle fredede bygninger nu er fotograferet og beskrevet på dataark. Direktoratet for Bolig og Infrastruktur udlånte Vagner Kramer fra Tegningsarkivet til at besigtige fredede bygninger
- Bearbejdning af materiale samt rapportskrivning vedr. udgravningen i 2006 af nordbogården ved Qorlortorsuup tasersua fortsatte med de bevillinger, NKA modtog i 2006
- Tanbreez betalte rekognoscering ved planlagt mineraludvinding ved Kangerluarsuk, Qaqortoq

- ALCOA betalte for rekognoscering af søområder i forbindelse med Aluminiums-projektet. Kontrakten lød på ca. 3 mill. kr. hvoraf der blev brugt ca. 1.800.000
- bevilling i 2006 fra IT-Rådet/Direktoratet for Erhverv til at lægge Fredningsarkivet på Internettet er endnu ikke afsluttet (200.000)

- bevilling fra KIIIP i 2006, til pilotprojekt om registrering af Fredede Bygninger blev opbrugt i foråret (100.000)
- Til den internationale konference om repatriering af kulturarv
    - Tips & Lotto (80.000)
    - Forskningsenheden (30.400)
    - Center for kultur og udvikling, Danmark (48.000)
    - Nordisk Kulturfond (35.000).

En bevilling fra Farumgaard-fonden til frikøb af Georg Nyegaard til forskningsprojektet "Økonomi og erhverv i den norrøne Østerbygd. Analyse og sammenskrivning til publikation af det største arkæologiske faunamateriale fra den norrøne bebyggelse i Grønland" blev brugt fra d. 1.5 – 31.1. 2008 (280.000).

Eksterne midler til anvendelse i 2008
Nordiske Kulturfond gav i december 2007 tilsagn om økonomisk støtte til diverse udgifter i forbindelse med "The Hvalsey Conference 2008" fra d. 12. –19.09, 2008 i Sydgrønland (100.000).

Administrative sager
Claus Andreasen forestod budget- og kontraktforhandlinger med eksterne partnere til sommerens feltarbejder.

I foråret blev der arbejdet på detaljering af økonomien omkring indførelse af ny fredningslov. Loven blev vedtaget på Landstingets Efterårssamling 2007.

Udlån
To eskimoiske trækort til Field's Museum, Chicago.

Ophavsret
Responsum fra advokatfirmaet Hey/Paulsen om problemstillingerne ved ophavsret til værker i museets besiddelse (kunst, fotos) i forbindelse med f.eks. fremvisning på Internettet, postkort etc. er udmøntet i et udkast til købskontrakt specielt vedr. kunst, fotos og lignende.

Tjenesterejser, ekstern mødedeltagelse og feltarbejde

Claus Andreasen
- Ilulissat, stormøde om ny styringslov fro Ilisimatusarfik (1.2. – 5.2.)
- Stockholm, APEX-møde (IPY-projekt) (26.3. – 29.2.)
- Ophold i Danmark med diverse møder med samarbejdspartnere
- Marieham, Ålandsøerne, Nordisk nationalmuseumsdirektørmøde (15.4. – 19.4.)
- Oslo, projektmøde om Nordisk projekt om Klima og Fortidsminder (21.5.)
- Oslo, møde i Nordisk Museumskomite (23.5-24.5)
- København, direktørmøde mellem nationalmuseet og NKA (19.11. – 26.11.)
- Nordgrønland; arkæologisk feltarbejde d. 23.7. – 1.9.07.
- Island, en 14-dages guidetur til Østgrønland blev aflyst i opstarten; d. 1.9.-4.9.
- Danmark, diverse møder; d. 5.9. – 11.9.

Paarnannguaq Kristiansen
- Arbejdsophold på KONKAT, Århus: 20. august – 25. august 2007

Hans Lange
- I forlængelse af projekt ”Inglefield Land Archaeology” gennemgik H. Lange Erik Holtveds arkæologiske og etnologiske materialer på Nationalmuseet, Etnografiske Samling, og på Institut for Eskimologi, København (oktober – primo november)

Fuuja Larsen
- Vestgrønlands indland; arkæologisk survey (9.7. – 10.8.)

Mikkel Myrup
- Vestgrønlands indland; arkæologisk survey (9.7. – 10.8.)
- Co-manager på det internationale forskningsprojekt SOAP, Nuup Kangerlua 24.8.-17.9.
- Deltagelse i møde i Gamla Uppsala om det nordiske projekt *Så inn i forntiden* som er internetbaseret formidling af nordiske ’vikinge-pladser’ (ultimo oktober)
- Deltagelse i møde i styrekomiteen for PAN (Polar Archaeological Network), København (ultimo oktober)

Aviâja Rosing Jakobsen
- Chicago, USA; Kurér på udlån til The Field Museum: d. 9.- 16.7
- Ilulissat; bestyrelsesmøde i Kulturfonden Danmark – Grønland: 3.- 9.9
- Qaqortoq; Museumsnævn: 22.- 26.9
- Inari, Finland: Seminar om repatriation: 1.- 8.10
- Leiden, Holland; Workshop Expert Meeting: 27.11-1.12

Georg Nygaard

- København, undersøgelse af dyreknogler fra nordbolokaliteten Ø34 i Qorlortup Itinnera i Sydgrønland på Zoologisk Museum, fra d. 1. maj. – 15. juni

Daniel Thorleifsen

- Åbningstale, udstillingen: When the Ice Melts, I: National Museum of Ethnology, Leiden, Holland, 12. oktober
- Møde med ledelsen ved Danmarks Nationalmuseum, København, 27. november
- KVUG, 10. -11. januar, København
- Nordisk kulturfond, fællesmøde for sagkyndige, 25. -26. januar, København
- Styregruppemøde, VNH-netværket, 27. -28. januar, København
- KVUG, 27. - 28. februar, København
- Nordisk museumsledere, møde i Marienhamn, Åland, 17. - 19. april
- NordForsk: ARKUFO-møde, 20. april, Oslo
- NordForsk: ARKUFO-møde, 31. maj-1. juni, Oslo
- Miljøfonden, Nuuk, 18. juni
- KVUG, 6. - 7. august, Nuuk
- NordForsk: ARKUFO-møde, 24. august, Helsinki
- KVUG, 2.-4. oktober, Sisimiut

Museumsnævnet

NKA stiller sekretariat til rådighed for Museumsnævnet. Hans Lange er sekretær og deltager under møderne. NKA finansierer også Nævnets virksomhed.

- Museumsnævnet afholdte ét møde i Qaqortoq den 22.- 26. september. Aviâja R. Jakobsen blev under mødet valgt som formand

Medlemskaber af externe råd, nævn, udvalg, fonde, kommissioner etc.

Claus Andreasen

- De grønlandske Kommuners Arkæologiske Fond
- Fonden til Bevaring af Gamle Bygninger i Grønland
- Dansk Peary Land Fond
- Den grønlandske Polarårskomite
- Styringsgrupper for flere IPY-forskningsinitiativer
- Redaktionsmedlem, Vestnordens fælleshistorie, VNH
- Ilisimatusarfik's Universitetsråd
- Arbejdsgruppen vedr. "klassifikation" af europæiske bygninger/anlæg i Nationalparken. Nedsat af Direktoratet for Miljø og Natur
- Redaktionen af "Journal of the North Atlantic"

Hans Lange
- Ole M. Windstedts Mindelegat for Grønlands Landsmuseum
- NUKAKA De Grønlandske Museers Sammenslutning, næstformand

Mikkel Myrup
- Medlem af Hjemmestyrets Natur - og kulturvejlederudvalg (udvalget har beskrevet ASI-ordningen, en grønlandsk pendant til den danske naturvejlederordning)
- Medlem af nordisk arbejdsgruppe som arbejder med etableringen af internetbaseret formidling af nordiske forhistoriske pladser
- Medlem af Steering Committee for PAN (Polar Archaeological Network).
- Medlem af arbejdsgruppe som udarbejder en Strategisk Miljøvurdering (SMV) ifm evt anlæggelse af alu-smelter
- Medlem af Fonden til Bevarelse af Gamle Bygninger i Grønland

Georg Nyegaard
- Medlem af bestyrelsen for *Gardar Foundation*.
- Tilforordnet styregruppen for Projekt Verdensarv i Sydgrønland; nedsat af KIIIP.

Aviâja Rosing Jakobsen
- bestyrelsesmedlem i Kulturfonden Danmark - Grønland

Daniel Thorleifsen
- Formand for styregruppen af VNH: forskernetværket om dokumentation, historieskrivning og formidling af de vestnordiske landes fælleshistorie, 2001-
- Medlem af KVUG, Kommissionen for videnskabelige undersøgelser i Grønland, pr. januar 2000 for en 4-årig periode. Genudpeget indtil 2008 som medlem og næstformand
- Sagkyndig, Nordisk Kulturfond
- Medlem af Referensgruppen i ARKUFO: Nordiskt forskningssamarbete om klimatförändringen och dess konsekvenser i Arktis, Nordisk Ministerrådet
- Medlem af Steering Committee i North Atlantic Fisheries History Association, NAFHA
- Medlem af Science Advisory Council, European Polar Consortium, Brussels, Belgium
- Medlem af Qilakitsoq-fondet
- Observatør, bestyrelsen for Center for Nordatlantiske Studier, Aarhus Universitet
- Medlem af Grønlands Miljøfond
- Medlem af censorkorpset ved Ilisimatusarfik
- Medlem af censorkorps ved Københavns Universitet

Biblioteket
Der er ingen væsentlig tilvækst i 2007. NKA's bibliotek består af 2862 hæfter og monografier samt en række tidsskrifter, newsletters, bulletins, årsskrifter og lignende. Bøger tastes løbende ind i NKA's egen interne database. Biblioteket blev ordnet af bibliotekar Søren Christensen.

II. Bygninger

Vedligehold, ombygninger og udskiftninger af tekniske installationer m.m.

Udstillingslokaler
I udstillingsrum II har vi nedtaget hele udstillingen. Gulvet er behandlet med olie. En af væggene blev malet i forbindelse med opsætning af malerier. Geologiudstillingen er nedtaget og gulvet behandlet tilsvarende med olie. I udstillingsrum I er udstillingen også nedtaget.

Udvendigt vedligehold
B-66 (hovedbygning), B-1859 og B-1860 er malet udvendigt.

Hele NKA-udenomsarealet er af kommunen fikset op med græs, sten, fliser og grus.

Værksted og B-43
Olietanken i B-43 er udskiftet og jorden mellem B-43 og Værkstedet er renset for olieforurening, som skete ved en lækage.

Varmeinstallationer
Radiatorer i hovedbygningen og B-1859 er udskiftet og det hele er konverteret til el-varme.

Asfaltering
Udenfor det gamle fyrrum (det nye pakkerum) er stien blevet asfalteret.

Det gamle fyrrum
I det gamle fyrrum er alle olieinstallationer nedrevet. Der er lavet en dør mellem konserveringsrummet og det gamle fyrrum mhp. at ibrugtage det som et nyt pakkerum. I samme forbindelse er skorstenen fjernet.

Det røde pakhus
Hængsler til yderdøren i 1. salen i gavlen er blevet skiftet ud.

III. Samlinger

Kunst og andet
Nyerhvervelserne er enten fra private eller offentlige institutioner eller museets egne køb. Indkøbene drejer sig overvejende om kunstværker i form af malerier og tryk, fortrinsvis udført af grønlandske kunstnere og grønlandsmalere.

Gaver
NKA har på vegne af Qaanaaq Museum modtaget en uhyre fint forarbejdet figur af et Sen Dorset isbjørne-kranium fra Poul Torbensen. Figuren er under afstøbning og reproduktion ved konservator Jeppe Møhl.

Udlån
Der er udlånt to østgrønlandske trækort fra Gustav Holm Samlingen til *The Field Museum, Chicago* til udstillingen *Maps: Finding Our Place in the World* i perioden 2.11.2007 – 27.1.2008.

Der blev udlånt genstande til Emil Rosing's udstilling i Katuaq *"Nunatsinni naqiteriveqarneq – Bogtrykkeri i Grønland i 150 år"* i september 2007.

IV. Uddannelse, kurser, forskning og formidling

Projekter
Fra den 12. til den 15. februar diskuterede ca. 90 museums- og universitetsfolk, arkæologer, antropologer, embedsmænd, jurister, advokater, museumspolitikere, repræsentanter for oprindelige folk og repræsentanter fra UNESCO, ICOM og andre organisationer fra mange nationer emnet om repatriering. Conference on Repatriation of Cultural Heritage blev afholdt i februar 2007 med NKA som arrangør og Daniel Thorleifsen som ansvarlig, Aviâja Rosing Jakobsen som projektleder og Ph.D-stipendiat ved Københavns Universitet, Mille Gabriel som faglig konsulent. Projektet har fået midler fra KIIIPs forskningsenheden, Tips- og lotto, CKU, Nordisk Kulturfond, samt den amerikanske ambassade i København. Se forsidebilledet fra en af sessionerne fra konferencen.

Forskning

Claus Andreasen

- projektet *Eigil Knuth Site – en højarktisk palæoeskimoisk boplads* har ligget stille i år

- er med i IPY 6: Dynamic Social Strategies in Arctic Environments: Long-term Perspectives on Movement and Communication. Lead: H.C. Gulløv, Nationalmuseet, DK
- er i styringsgruppen for IPY 39: Arctic Palaeoclimate and its EXtremes (APEX), Lead: Martin Jakobsson, Stockholm University; projektet er en paraply for mange projekter, bl.a. IPY 120 og IPY 777
- er i styringsgruppen for IPY 120: Northern High Latitude Climate variability during the past 2000 years: implications for human settlement (NORCLIM). Lead: Dr Simon Troelstra; Vrije Universiteit Amsterdam; Dr Antoon Kuijpers, Geological Survey of Denmark and Greenland; Orri Vésteinsson, University of Iceland
- er med i IPY 777: NorthernMost (Lead: Svend Funder, Geologisk Museum, København)
- deltager i RINK (Respons af Indlandsisen til Naturlige Klimaændringer). Lead: Kurt Kjær, geologisk Museum, København

Hans Lange
- Eskimonæs og den neo-eskimoiske bosætning ved Nordøstvandet, Nordøstgrønland

Georg Nyegaard
- Knoglematerialet fra Ø34. Undersøgelse af økonomi og erhverv i den norrøne Østerbygd

Ole Christiansen
- Projekt om bygningshistorie i Nuuk

Niels Frandsen
- Læsefærdighed og bøger i Nordgrønland 1790-1850

Kurser

Daniel Thorleifsen har taget Nordisk museumslederuddannelse modul II (Korsør, 5. -13. maj) og III (London, 6.-11. november).

Mina Lund: Kursus i udvidet registrering (Regin), København (d. 3.9. – 4.9.)

Claus Andreasen, Hans Lange, Paarnannguaq Kristiansen, Mikkel Myrup, Frederik Larsen og Aviâja Rosing Jakobsen deltog på kursus i grundlæggende projektstyring - Microsoft Office Project 2003, der foregik i Niuernermik Ilinniarfik, Nuuk d. 20.-21.februar.

Konferencedeltagelse

Aviâja Rosing Jakobsen

- Seminar om *Recalling Ancestral Voices* i Inari, Finland: 1.-8.10
- Workshop and Expert Meeting. Sharing Knowledge & Cultural Heritage, First Nations of the Americas. Leiden, Holland: 27.11-1.12
- Conference on Repatriation of Cultural Heritage, Nuuk, 13. -16. februar
- Museumskonference, Nuuk, 5. -9. februar

Daniel Thorleifsen

- Conference on Repatriation of Cultural Heritage, Nuuk, 13. -16. februar (Introduction, Chair, Conclusions)
- Museumskonference, Nuuk, 5. -9. februar
- IPY-opening og seminar, København, 1. marts
- IMAK-konference, Nuuk, 12.-13. april (foredrag: Det omsorgsfuld samfund)
- Workshop and Expert Meeting. Sharing Knowledge & Cultural Heritage, First Nations of the Americas. Leiden, Holland, 27. november - 1. december

Georg Nyegaard

- ”Conference on Repatriation of Cultural Heritage” fra 13. – 15. februar arrangeret af Grønlands Nationalmuseum & Arkiv i Nuuk

Claus Andreasen

- ”Conference on Repatriation of Cultural Heritage” fra 13. – 15. februar arrangeret af Grønlands Nationalmuseum & Arkiv i Nuuk
- APEX’s konference om Arctic Palaeoclimate and its EXtremes (APEX), Lead: Martin Jakobsson, Stockholm University, 26.-28.3
- Museumskonference, Nuuk, 5. -9. februar

Mikkel Myrup

- deltog med paper i SILA-konferencen *The Thule Culture – new Perspectives in Inuit Prehistory;* København d. 24.-31. oktober
- Deltagelse med paper i *Canadian Archaeological Association*’s årlige konference afholdt i St. John’s, Newfoundland, Canada (medio maj)
- Museumskonference, Nuuk, 5. -9. februar

Hans Lange

- Museumskonference, Nuuk, 5. -9. februar

”The Hvalsey Conference 2008”: Nyegaard er i styregruppen sammen med Orri Vesteinsson, Institute of Archaeology, University of Iceland, og Jette Arneborg, Danmarks Nationalmuseum.

Publikationer

Claus Andreasen

- 2007a: Bennike, Ole and C. Andreasen
  Radiocarbon dating of walrus (*Odobenus rosmarus*) remains from Greenland. In: *Polar Record 43 (227): 361-365 (2007)*

- 2007b: Gilbert, Thomas P., Durita Djurhuus, Linea Melchior, Niels Lynnerup, Michael Worobey, Andrew S. Wilson, Claus Andreasen, Jørgen Dissing. mtDNA from hair and nail clarifies the genetic relationship of the 15th century Qilakitsoq Inuit mummies. In: *American Journal of Physical Anthropology, 2007*

Daniel Thorleifsen

- Historie i Grønland i begyndelsen af 1900-tallet, I: Den dubbla blicken - Historia i de nordiska samhällena kring sekelskiftet 1900, red. H. Gustafsson, F. Persson, C. Tornbjer & A. Wallette, Sekel Bokförlag, Lund 2007, pp. 81-96

Et flerårigt samarbejdsprojekt mellem Grønland, Færøerne, Island og Danmark resulterede i bogen: Nordatlanten og troperne. Forvaltningshistoriske kilder fra Færøerne, Grønland, Island og Tropekolonierne. Kbh. 2007. Fra Grønland medvirkede arkivarerne Niels Frandsen og Ane Marie B. Pedersen.

Formidling

Hans Langes fund i 2006 af Grønlands største Sen Dorset langhus i 2006 har givet en del medieomtale i grønlandske og danske medier og desuden afholdtes et foredrag på Alderdomshjemmet i januar.

Anden formidling

Der er indgået flere kontrakter om køb af fotografier af museets genstande og af mumierne.

Inspektørerne besvarer alle henvendelser vedr. genstande, anlæg, generel kulturhistorie.

Undervisnings- og censorvirksomhed

Claus Andreasen

- censor på Ilisimatusarfik i faget: Arktisk Arkæologi

Daniel Thorleifsen

- censor, BA-projekter, januar, Ilisimatusarfik
- censor, kandidatspeciale, august, Ilisimatusarfik

Forsknings- og studiebesøg

- Lynda Gullason (Canada) besøgte museet for at studere udvalgte genstandsgrupper fra yngre Thule-kultur
- Jens Fog Jensen (DK) besøgte museet for at studere palæoeskimoisk materiale fra Peary Land

V. Udstillinger

Permanente udstillinger

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu har følgende faste udstillinger:

- Utimut, Tilbageførsler – Return
- Qilakitsoq mumieudstilling
- Menneske og dyr
- Bødkerværksted

Udstillingen Møder sætter spor er erstattet af malerier udført af Hans Lynge, Peter Rosing, Harald Moltke og Laurits Tuxen.

Geologi udstillingen er erstattet af tandudskæringer udført af Aron og Cecilie Kleist, og østgrønlandske træspande med benudsmykninger, samt fedtstensfigurer, udført af Knud Petrussen.

Alle inspektører og museumsteknikeren har medvirket i brainstorm og diskussioner om de nye kommende udstillinger. Arkitekt Naja Rosing-Asvid fungerer som ekstern konsulent i forbindelse med planerne for den kommende ombygning og udstilling.

Særudstillinger

Fotos fra Qaqortoq, Aasiaat og Tasiilaq af Jette Bang
I perioden 13. november 2006 og frem til ultimo marts 2007 udstilledes *Fotos fra Qaqortoq, Aasiaat og Tasiilaq af Jette Bang.* Udstillingen er arrangeret af NKA i samarbejde med enkelte lokalmuseer.

Vandreudstillinger
Vandreudstillingen Anden Verdenskrig og Grønland, der startede i slutningen 2005 var sidst udstillet i Ilulissat frem til december 2007, hvorefter den er sendt tilbage til NKA.

Rundvisninger
De ansatte har foretaget en række rundvisninger.

Gennem hele året har der været rundvisninger for skoleklasser fra det meste af Grønland og nogle enkelte fra Danmark. Nogle har haft bestemte temaer og emner, de gerne ville rundvises i, andre har ønsket en generel rundvisning til alle udstillinger.

Studerende fra forskellige uddannelsesinstitutioner har haft forespørgsler om etnografi og etnologi, der ikke er i vores udstillinger men i vores magasiner.

Besøgstal
I 2007 havde NKA ca. 14.100 besøgende og det er en lille stigning i forhold til året før. I 2005 besluttede NKA at indføre entré for voksne over 15 år på 30 kr. i hverdage i juni-september, primært i krydstogtskibshøjsæsonen, dog sådan at der ikke tages entré om søndagen. Besøgstallene er anslået.

Oversigt 2: Besøgende i Grønlands Nationalmuseum & Arkiv, 1996-2007

	1996	1997	1998 1)	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006 1)	2007 1)
I alt	16681	14555	18000	17815	17687	15970	16010	16665	20302	21666	11575	14106
Børn	4428	3106	3000	3980	...	4395	4401	4195	3835	3894	2790	2858
Voksne	12253	11449	15000	13435	...	11665	11609	12470	16467	17772	8785	11248

1) anslået tal

Kiosk
Arbejdet med at ændre museumskioskens varesortiment, så det bliver mere fagligt og kulturorienteret, er fortsat i 2007. Udvalget af faglitteratur om kultur- og naturhistoriske emner er forøget, ligesom produktionen af museumskopier er udvidet. Målet er at tilføre museumsbutikken en ny profil med produkter af højere kvalitet. Dette arbejde fortsætter i 2008.

VI. Forhistorie og Fredning

Antikvariske opgaver
De lovbundne i opgaver i henhold til fredningslovens bestemmelser omfatter kulturhistorisk vurdering af alle aktiviteter og arealansøgninger i hele Grønland, der indebærer risiko for indgreb i fredede fortidsminder.

Grønlands Fortidsmindearkiv (GFA)
GFA blev administreret af Mikkel Myrup og Claus Andreasen. GFA blev kun opdateret i begrænset omfang. Mange informationer om lokaliteter ligger stadig i dagbøger og rejserapporter. Antallet af lokaliteter med registrerede kulturminder er 4.890, dvs. en stigning fra sidste år på 72 lokaliteter.

Myrup og Andreasen er løbende i kontakt med andre GIS-aktører: ASIAQ, GIS-Greenland samt Direktoratet for Miljø & Natur mhp. udveksling af data til brug i udviklingen af nye GIS-applikationer. Hensigten er at udnytte DMN's platform til at lægge Fortidsmindearkivet ud på Internettet.

NKA fik i efteråret 2006 200.000,- kr. fra IT-rådet til at lægge GFA ud på Internettet i en "publikumsvenlig" version i løbet af 2007. Arbejdet startede i december 2006 hvor NKA underskrev kontrakt med NIRAS A/S om at stå for udviklingsarbejdet. Kontrakten overgik senere til Inu:IT. Målet er en summarisk version på grønlandsk, dansk og engelsk. I efteråret 2007 var alle data og datafelter afleveret i versioneret form.

Arealansøgninger
Vurderingen af arealansøgninger ved opførelse af fritidshuse og fangsthytter baseres desværre ofte på formodninger baseret på en generel viden om et områdes forhistorie.

I fåreholderområderne er NKAs viden ikke detaljeret nok. I disse tilfælde afgives en anbefaling om, hvorvidt en arealanvendelse kan være i orden eller ej, men NKA har ikke de nødvendige ressourcer til at være på stedet og indgå i dialog med ansøger/fåreholderne. Det rummer et stort potentiale for brud på fredningsloven. Det er derfor et stort ønske at foretage en omhyggelig kort-lægning af markområderne sammen med alle parter i fåreholdererhvervet. Dette blev der lagt op til i den ny Fredningslov.

Arealansøgningerne, i alt 64, fordeler sig på hele landet:

Nationalpark	0	Nuuk	9	Qeqertarsuaq	0
Nanortalik	9	Maniitsoq	10	Qasigiannguit	5
Qaqortoq	3	Sisimiut	1	Ilulissat	9
Narsaq	9	Kangaatsiaq	2	Upernavik	2
Paamiut	1	Aasiaat	3	Tasiilaq	1

Vandkraft-, råstof- og miljøsager
Der blev foretaget følgende besigtigelser:

- Kangerluarsuk (Qaqortoq): Råstoffirmaet Tanbreez ansatte NKA til at gennemgå områderne mellem Qaqortoq og Kangerluarsuk for fortidsminder.
  Arbejdet blev udført af stud.mag. Niels Algreen Møller. Rapport er afleveret

- Ved de tre store søbassiner, som skal opstemmes til vandkraft i forbindelse med ALCOA's planlagte aktiviteter. Undersøgelserne blev ledet af post.doc. Ulla Odgaard, ph.d. Undersøgelserne blev gennemført med følgende deltagere:
  - Mikkel Myrup, Fuuja Larsen og Ulla Odgaard (Grønlands Nationalmuseum)
  - Anne Tømmervåg og Charlotte Damm (Universitetet i Tromsø, Norge)
  - Marie Petersen (Københavns Universitet)
  - Kerstin Pasda (Erlangen Universitet, Tyskland)
  - Aoife Daly (Syddansk Universitet)

ALCOA-projektet har generelt lagt utroligt stort beslag på de faglige og administrative ressourcer (Mikkel Myrup, Claus Andreasen, Fuuja Larsen) med beskrivelser af videns-status (IMNI), beskrivelser af SMV-aktiviteter og praktiske felt- og dokumentations-arbejder.

Verdensarvs-område
NKA er repræsenteret i KIIIP's styregruppe for "Projekt Verdensarv i Sydgrønland", med Nyegaard som tilforordnet medlem. Der er afholdt to telefoniske møder i 2007, og den indledende fase blev afsluttet.

Grønlands Landstyre godkendte d. 26. juni det udarbejdede materiale om geografisk afgrænsning og story line for Verdensarvsområdet i Sydgrønland. Anden fase kan nu påbegyndes med udarbejdelse af et nomineringsmateriale, som kan fremsendes til UNESCO. NKA bidrager ligeledes til dette arbejde.

Ruinpleje
Det er ikke en forpligtigelse i henhold til fredningsloven, men i den ny Fredningslov er det medtaget som en opgave.

Arkæologiske undersøgelser, besigtigelser, udgravning
Der blev godkendt 4 udgravningsprojekter som del af forskningsprojekter. Alle fortsatte tidligere arbejder.

1) SOAP-projektet: Martin Appelt / Mikkel Myrup (Nuuk kommune)
   a. Nuuk: Mikkel Myrup deltog som co-manager i Martin Appelt's (SILA) projekt med kortlægning af fedtstensforekomster i Nuuk kommune. SOAP (Steatite Objects Analysis Project) er et flerårigt forskningsprojekt forankret i SILA. Det tager udgangspunkt i Nuup Kangerlua's rige

fedtstensforekomster og har som mål at undersøge forholdet mellem de historisk kendte typer af handel og udveksling og sporene, som disse sætter sig i bopladsernes og fangstanlæggenes placering og interne organisering i forskellige historiske perioder. Med afsæt heri søges den forhistoriske handel og udveksling belyst. Projektet havde i 2007-sæsonen deltagelse af forskere og studenter fra fem nationer i Europa og Nordamerika. Målet er bl.a. at blotlægge nye aspekter af tidlige grønlandske handelsmønstre ved at se på fedtsten fra brud til distribution. Feltarbejdet begyndte i 2005 og fortsatte i 2007 i Ujarassuit paava, Nuup Kangerlua. 2007 var projektets sidste feltsæson.

b. Finansiering: KVUG & SILA

2) Claus Andreasen (Nordgrønlands kyst)
   a. Claus Andreasen deltog d. 23.7. - 1.9. i det tværfaglige LONGTERM projekt ledet af lektor Svend Funder, Geologisk Museum, Københavns Universitet. Feltarbejdet skulle foregå ved Midsommersøerne, men mangel på TWO-landingspladser medførte, at der blev lavet lejre ved *Kap Moltke Stationen*, *Deltaterrasserne* i Jørgen Brønlund Fjord og *Kølnæs* på Herlufsholm Strand. Der blev kun fundet få nye pladser; herunder et par palæoeskimoiske anlæg på *Kølnæs*.
   b. Finansiering: KVUG (IPY) og NKA

3) Jette Arneborg (Nationalmuseet): Vatnahverfi-projektet forsatte med:
   a. Der blev gennemført mindre sonderende undersøgelser ved kirkerne ved ruingrupperne Ø64 og Ø78 og hjemtaget små prøver af humane knogler hjemtaget. Disse er afleveret til Antropologisk Laboratorium.
   b. Der blev gennemført små sonderende undersøgelser af møddinger ved Ø60, Ø78 og Ø172. Dyreknoglerne er sendt til analyse på Hunter College, City University of New York. Boreprøver mhp vurdering af bevaringsforholdene blev foretaget ved Ø65, Ø71a, Ø171 & Ø196
   c. Deltagere: Louise Felding, Louise Lund Johansen, Christian Koch Hansen, alle Københavns Universitet. Poul Baltzer Heide, Aarhus Universitet, Konrad Smiarowski, Hunter College, City University of New York. Feltleder: Niels Algreen Møller, Københavns Universitet.
   d. Finansierting: KVUG (IPY-UMTS-midler), SILA & Hunter College, City University of New York

4) Bjarne Grønnow: Geo-Ark 2006. Et tværfagligt arkæologisk og geologisk projekt med rekognoscering og udgravning på Sabine Ø og Clavering Ø.
   a. Et stort antal bopladser blev nybeskrevet, og nye pladser blev opmålt. Der fandtes mange nye palæoeskimoiske pladser og indicier langs Clavering Ø's østkyst. Et væsentligt resultat er, at der med besøgene siden 2003 nu danner sig et billede af et område, der stort set er totalt raseret, når det

gælder neoeskimoiske vinterhuse. Der eksisterer formentligt nu kun 2 uberørte vinterhuse, som blev fundet i 2007. Samtidig kan det konstateres, at bevaringsforholdene er meget ringe – en dramatisk forringelse i de sidste 50 år.

b. Der fandtes væsentlige korrelationsmuligheder mellem naturvidenskabelige klimadata og den arkæologiske bosættelse.
c. Finansierting: KVUG (IPY-UMTS-midler) & SILA

Arealtildelinger
Fhv. museumsinspektør Hans Kapel foretog en enkelt tilsynsopgave i Qaasiarsuk.

Diverse rapporter
Der blev modtaget arkæologiske beretninger fra
- Ragnar Edwardsson om Qorlortorsuaq 2006
- Jette Arneborg om Vatnahverfi-projektet

Monitering og Tilsyn
NKA støtter Narsaq Museum's renoverings- og formidlingsarbejde med Nordbogården i Narsaq (Ø17).

Bygninger
Database er justeret og der er besvaret en række henvendelser fra kommuner og institutioner med opdaterede lister over fredede bygninger. Mange kommuner og institutioner har ønsket rådgivning om vedligehold af gamle bygninger. NKA har ikke denne ekspertise, men omfanget af henvendelser viser et klart behov.
Der blev ikke fredet bygninger i 2007.

NKA fortsatte pilotprojektet med evaluering af NKA's data om fredede bygninger. Den ny datastruktur i databasen om fredede bygninger mangler evaluering.

NKA har haft flere møder med en dansk fond om engagement i restaurering af ældre bygninger. Et påtænkt projekt er midlertidigt udsat.

NKA har deltaget i flere møder i Nuuk og København om restaurering af Lichtenau / Alluitsoq. NKA er observatør i projektet.

Fredningsproblematikken i Nationalparken
Klassifikationen af alle fangsthytter, fangststationer, ekspeditionshuse og andre europæiske monumenter i Nationalparken er blevet uddybet.

Tilsyn
Bevillingen fra "Fonden for bevaring af gamle bygninger i Grønland" blev brugt i 2007, så Vagner Kramer fik set alle fredede bygninger.

Foreningen NANOK

- udsendte i sommeren hold, der genoptog renovering af udvalgte fangsthytter/fangst-stationer i Nationalparken
- Foreningens arbejde foregår i tæt samarbejde med NKA. NANOK's arbejde drives af frivillige og finansieres af Aage V. Jensen Fonde

VII. Dokumentation og Bevaring

Genstandsregistrering

Paarnannguaq Kristiansen oplærer Mina Lund i at registrere genstande på det internetbaserede program REGON (Registrering Online) således, at denne efterhånden fuldt ud kan overtage genstandsregistreringen inklusive genstandsfotograferingen. Desuden har Lund skannet John Møllers billeder med henblik på indsættelse i REGON (3020 billeder). REGON vil give offentligheden online adgang til museets samlinger på konceptets offentlige del KATERSAT. Programmet ligger hos Kulturarvsstyrelsen (KUAS) i København, der yder konsulentbistand.

Registrator deltog i august i en uge i det forberedende konverteringsarbejde hos KON-KAT i Århus, hvor ca. 10.000 blå kort blev skannet med henblik på konvertering til Regon. Selve konverteringen er endnu ikke foretaget, da der endnu skal udføres rettelser på de skannede kort. Derefter skal konverteringen foretages af Kulturarvsstyrelsen. Efterår og vinter er hovedsageligt blevet brugt til forberedende udstillingsarbejde.

Overassistent Mina Lund fortsatte med at skanne div. billeder ind i REGON.

Museumstekniker

Registrering / Assistering

Teknikeren fremfinder og returnerer hovedparten af alle arkæologiske objekter, som skal tages ud til udstilling, registrering, udlån, fotografering etc.

Teknikeren assisterede to eksterne forskere, Lynda Gullason (Canada) og Jens Fog Jensen (DK) med at finde specifikke arkæologiske samlinger fra magasinerne til deres studier.

Sortering og katalogisering af fund fra Qorlortorsuaq, som blev påbegyndt i oktober 2006, kørte videre ind i foråret 2007.

Udstilling
Teknikeren medvirkede ved planlægning og opstilling af diverse midlertidige udstillinger og i planlægningen af den kommende permante udstilling.

Interne medlemskaber

- Formand for magasinudvalget og er magasinforvalter
- Formand for museets personaleforening.
- Medlem af udstillingsudvalget
- Sikkerhedsrepræsentant for NKA

Konserveringsafdelingen
Konserveringsteknikerstillingen har været ubesat hele året. Museumsteknikeren forestår en stor del af de løbende klimamålinger.

Deponering
Ingen nye deponeringer i 2006. Den del af Porsild-samlingen, som er deponeret på Aasiaat Museum, blev godkendt til overflyttelse til Ilulissat Museum.

Konsulentarbejde
I marts måned blev konservatorerne Anne Brøndum Jensen og Kathrine Segel hyret til at gennemføre en ekstern konserveringsopgave på malerier i Nuuk Kunstmuseum og i Niels Lynges Hus.

Derudover brugte de ca. 1 uge på konserveringsarbejder på nogle af museets egne billeder.

VII. Arkivet

Flytning
Den 12. november 2007 begyndte arkivet flytningen til de nye lokaler i Ilimmarfik. Flytningen er en langvarig proces, der først forventes afsluttet et stykke ind i 2008. Under flytningen har der været lukket for benyttelse af arkivets samlinger.

Personale

- Ane Marie B. Pedersen fratrådte som arkivar pr. 1. juli
- Rebekka Olsen blev ansat som registrator pr. 1. september
- Hans Kristian Simonsen blev ansat pr. 12. november som midlertidig medarbejder i forbindelse med flytningen

Besøg
I løbet af 2007 var der 287 studiebesøg på arkivet. Tallet er noget lavere end de foregående år. Det skyldes, at læsesalen blev lukket midt i november på grund af flytning. De fleste besøgende var slægtsforskere, men studerende fra Ilisimatusarfik og forskere fra Danmark har også benyttet arkivet. Flere skoler har haft klasser på besøg på arkivets læsesal, hvor eleverne har prøvet at finde deres egne forfædre.

Forespørgsler
Der har i årets løb været en del henvendelser og forespørgsler, bl.a. i forbindelse med bygninger og bygdejubilæer.

Magasiner og tilgang
Den 1.1 2007 havde arkivet 2711 meter arkivalier på hylder i magasinerne. Dertil kommer en tilgang af arkivalier, der ikke har kunnet placeres på hylder og som derfor ikke er medregnet i ovenstående. Det omfatter bl.a. skattesager fra Nanortalik, en aflevering fra lægeklinikken i Nuuk og en stor container med arkivalier fra INI, Sisimiut.

Tilsyn og konsulentvirksomhed
I årets løb aflagde Ole Christiansen tilsynsbesøg hos offentlige institutioner i Aasiaat, Kangaatsiaq og Nuuk. Ole Christiansen har desuden afholdt journal- og arkivkursus for ansatte i Nuuk kommune. Desuden har arkivarerne efter behov aflagt besøg på institutioner og virksomheder for at vejlede om journal- og arkivforhold.